

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid
T.a.v. mevrouw drs. J. Klijnsma
Postbus 90801
2509 LV DEN HAAG

Ministerie van Financiën
T.a.v. de heer ir. E.D. Wiebes
Postbus 20201
2500 EE DEN HAAG

Den Haag : 1 maart 2017
Ons kenmerk : S.A.17.9079 JM/EH
Uw kenmerk :
Betreft : Netto pensioenregelingen

Geachte mevrouw Klijnsma en heer Wiebes,

In het najaar 2016 heeft de Stichting van de Arbeid aandacht gevraagd voor de situatie dat de huidige regelgeving met betrekking tot de netto pensioenregeling uitgevoerd door pensioenfondsen tot oneerlijke en zeer nadelige uitkomsten voor de deelnemers leidt.

De toelichting hierop treft u aan in de bijlage die ten behoeve van het overleg door de Stichting van de Arbeid is opgesteld. In het kort komt het erop neer dat het netto pensioenkapitaal ingekocht moet worden in de bruto basisregeling met een opslag tot het vereist eigen vermogen (VEV). Bij de huidige dekkingsgraden stroomt een deel van het netto gespaarde vermogen naar het bruto gespaarde pensioenvermogen waarover op een later moment belasting moet worden betaald. De facto is er dan sprake van dubbele belastingheffing.

Op deze wijze hebben pensioenfondsen niet de mogelijkheid om een goed netto pensioen aan hun deelnemers te kunnen aanbieden. Terwijl in het wetgevingstraject wel nadrukkelijk is gesteld dat uitvoering door pensioenfondsen mogelijk moet zijn. Daarbij gaat het dan uiteraard niet alleen om de technische uitvoerbaarheid maar ook om een geschikt product. Vanuit diverse (arbeidsvoorwaardelijke) overwegingen is er grote behoefte om bruto en netto pensioen bij het eigen pensioenfonds te kunnen onderbrengen. Dit kan alleen als er ook een geschikt product kan worden aangeboden. Onder de huidige omstandigheden is dat niet het geval hetgeen niet de bedoeling kan zijn geweest van deze wetgeving. De oplossing van de Stichting (inkopen tegen feitelijke dekkingsgraad met een minimum van 100% en een maximum op het niveau van het VEV) maakt een einde aan deze benadeling

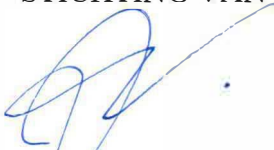
van deelnemers zonder daarbij afbreuk te doen aan het principe van fiscale hygiëne.

Over de oplossing die de Stichting van de Arbeid voor ogen heeft, is sinds november vorig jaar contact met uw beider ministeries geweest en ook in het bestuurlijk overleg van 22 januari jl. is hier kort bij stilgestaan. Bij het ministerie van SZW bestond begrip voor de door de Stichting aangedragen oplossing. Vanwege het feit dat het onder meer gaat om de fiscale hygiëne is afstemming gezocht met het ministerie van Financiën. Op verzoek van het ministerie van Financiën heeft de Stichting van de Arbeid hier een toelichting op gegeven. Op 23 februari jl. is er over de aangedragen oplossingsrichting op ambtelijk niveau gesproken met de ministeries van SZW en Financiën. Tijdens dit gesprek zijn alle zienswijzen nog een keer gedeeld en is er over en weer informatie verstrekt.

De Stichting van de Arbeid is van mening dat nu op zeer korte termijn een besluit gewenst is. Een aantal (grote) pensioenfondsen overweegt namelijk te stoppen met het aanbieden van een netto pensioenregeling. Door de verplichte inkoop is de omzetting voor deelnemers zo nadelig dat dit niet uit te leggen is en er negatieve publiciteit dreigt te ontstaan. In een tijd waarin juist geprobeerd wordt het vertrouwen van deelnemers in pensioen te herstellen, is dit een onwenselijke situatie.

De Stichting van de Arbeid doet daarom een dringend beroep op u beiden om snel over te gaan tot besluitvorming die in lijn is met het voorstel van de Stichting. De Stichting van de Arbeid beperkt zich op dit moment tot een technische oplossing die op korte termijn uitvoerbaar is en blijft daarmee weg van verdergaande oplossingen die de taakafbakening raken.

Hoogachtend,
STICHTING VAN DE ARBEID

drs. J.M.A. Mooren
secretaris

Bijlage

MEMO

Aan : Ministerie van SZW
Van : Werkgroep Pensioenen – StvdA
Datum : 10 november 2016
Betreft : Inkoop netto pensioen bij pensioenfondsen

Problematiek

De huidige regels beperken volgens de Stichting van de Arbeid onbedoeld en onvoorzien de mogelijkheden voor werkgevers- en werknemersorganisaties om binnen pensioenfondsen een netto pensioenregeling uit te voeren die deelnemers in staat stelt een vergelijkbaar netto pensioen te verwerven als in de basispensioenregeling bij de eigen pensioenuitvoerder.

Situatie met ingang van 1 januari 2015

Tot 2015 hadden sociale partners de vrijheid (arbeidsgerelateerde) pensioenopbouw overeen te komen op basis van het volledige salaris. In sectoren en ondernemingen die dit overeen kwamen was pensioenopbouw over het (volledige) salaris een belangrijke arbeidsvoorwaarde.

Per 1 januari 2015 is het aangepaste (versoerde) Witteveenkader van kracht, dat onder meer voorziet in verlaging van het fiscaal maximale opbouwpercentage, de verhoging van de pensioenleeftijd en een beperking van het maximaal pensioengevend salaris tot 100.000 euro. Ten tijde van de totstandkoming van het Sociaal Akkoord was het uitgangspunt¹ het behouden van een fiscale behandeling die voor ieder inkomensniveau voorziet in een gelijkwaardige pensioenopbouw. Om hieraan tegemoet te komen is voor het salarisdeel hoger dan 100.000 euro een mogelijkheid gecreëerd pensioen op te bouwen met netto premie inleg met een vrijstelling voor de vermogensrendementsheffing in box 3 van de Inkomstenbelasting.

---

¹ Stichtingsakkoord: *Perspectief voor een sociaal én ondernemend land: uit de crisis, met goed werk, op weg naar 2020*, 11 april 2013, p. 33.

De aftopping van het fiscale pensioenkader resulteert in de praktijk, afhankelijk van het carrièreverloop en financiële positie van de fondsen, vaak tot vervangingsfactoren tussen 35 en 60%. Indien de mogelijkheid van netto pensioenopbouw hierin wordt meege-
nomen, resulteren vervangingsfactoren tussen 45% en 60%.²

Om die reden hebben diverse ondernemingen en bedrijfstakken³ (in lijn met de situatie vóór 2015) ervoor gekozen de pensioenopbouw boven de aftoppingsgrens te faciliteren met een netto pensioenregeling bij het 'eigen' pensioenfonds waar de deelnemer ook zijn basispensioen opbouwt. Het voortzetten van pensioenopbouw boven de aftoppingsgrens is daarmee een wezenlijk onderdeel voor een pensioenperspectief gerelateerd aan de werkzame periode.

1. *Ongelijk inkooptarief bij inkoop basisregeling*

Deelnemers in een pensioenfonds die vanuit een vrijwillige premieregeling (zoals de *netto-pensioenregeling*) een vaste pensioenuitkering willen inkopen in de basisregeling, worden geconfronteerd met een momenteel zeer onevenwichtig inkooptarief. Deze onevenwichtigheid doet zich ook voor bij eerdere uitdiensttreding zonder waardeoverdracht⁴. Belangrijke eis is dat na inkoop in de basisregeling de voorwaarden van de basisregeling overeenkomstig van toepassing zijn. Het tarief waartegen pensioenfondsen het netto-pensioenkapitaal moeten omzetten in een recht of aanspraak in de basisregeling dient gebaseerd te zijn op het vereiste van een kostendekkende premie (artikel 128 PW). Hierbij mag geen gebruik worden gemaakt van de mogelijkheid tot demping zoals in de basisregeling wel is toegestaan. In het vereiste van de kostendekkende premie (artikel 128 PW) is opgenomen dat een opslag dient te worden gehanteerd voor het in stand houden van het vereist eigen vermogen (VEV) van het fonds.

Bij *vrijwillige bruto-premieregelingen* (dus onder de 100.000 euro) geldt het vereiste van artikel 128 PW niet. Dit betekent dat de eis dat inkoop dient te gebeuren op basis van een volledige VEV-opslag hier niet van toepassing is, waardoor inkoop bijvoorbeeld kan plaatsvinden tegen een opslag op basis van de actuele dekkingsgraad.

Voor *netto-pensioenregelingen* is dus geëxpliciteerd dat het inkooptarief moet zijn gebaseerd op de risicovrije rente met een volledige VEV-opslag en zonder dempingsmogelijkheid. Bij de huidige lage rentestand en lage dekkingsgraden komt het er op neer dat de inkoopprijs van een netto-pensioenuitkering aanzienlijk hoger uitvalt dan de reguliere inkoop van het bruto-pensioen in de basisregeling. De deelnemers aan de netto-pensioenregeling krijgen echter na de inkoop van een netto-pensioenuitkering wel te maken met het achterblijven van indexeren en mogelijke kortingen (ondanks dat het product is ingekocht tegen actuele (ongedempte) rente en volledige VEV-opslag). *De deelnemer betaalt dus het tarief van een pensioenaanspraak met zekerheid, terwijl hij dit product in het verleden nooit heeft gehad en ook nu niet krijgt.*

² Op basis van maatmanberekeningen bij DSM en KLM.

³ Ondernemingen onder andere DSM, Rabobank, Shell, KLM en bedrijfstakken onder meer overheid, onderwijs en zorg.

⁴ Waardeoverdracht van netto pensioen is lang niet in alle situaties mogelijk doordat de nieuwe uitvoerder ook een netto regeling moet bieden in de tweede pijler.

Toelichting op onevenwichtigheid

De deelnemer betaalt een opslag van 25% (VEV) voor een 'zekerheid' van 97,5%, maar doet direct daarna mee in de basisregeling met een dekkingsgraad van bijvoorbeeld 90%. Dus met een aanzienlijke kans op korting(en) en de eerste jaren geen indexatie. Zeker geen 97,5% zekerheid. Rendementen die de eerste jaren ook op zijn inleg worden behaald, worden gebruikt voor herstel van de financiële positie (en niet voor indexering). Hier betaalt hij mee aan het herstel naar de beoogde vereiste dekkingsgraad waarvoor de deelnemer al bij de inkoop volledig heeft betaald. De deelnemer aan een netto-pensioenregeling betaalt dus feitelijk dubbel mee aan het herstel.

2. *(On)uitlegbaarheid*

Voor een deelnemer die bij zijn pensioenfonds een netto-pensioen wil opbouwen is dit niet uit te leggen. De deelnemer betaalt bij de inkoop in de basisregeling vanuit het netto-pensioen aanzienlijk meer (in de praktijk soms wel 50%) voor dezelfde pensioenaanspraak dan voor bruto-pensioen vanuit de reguliere premie, terwijl de verkregen uitkeringen dezelfde mate van zekerheid, kortingen en indexatie kennen. Hierdoor is het voor pensioenfonds niet mogelijk om een voldoende aantrekkelijk (marktconform) aanbod voor netto-pensioen te doen. Dit was wel een uitdrukkelijke wens van de Tweede Kamer en sociale partners namens betreffende deelnemers in de pensioenregeling.

3. *Fiscale hygiëne*

Terecht is er bij de vormgeving van de netto pensioenregeling veel aandacht besteed aan de fiscale hygiëne van de regeling teneinde te voorkomen dat er kapitaal vanuit de bruto basisregeling wordt aangewend om een deel van de netto pensioenregeling te financieren. Onder de huidige omstandigheden treedt er echter een omgekeerd effect op met betrekking tot de fiscale hygiëne. Omdat er geldstromen lopen van de netto-regeling naar de bruto-regeling bij de huidige lage dekkingsgraden (kruissubsidiëring van netto naar bruto) wordt in feite tweemaal belasting betaald over pensioengeld: enerzijds over de premie, anderzijds over de uit het eigen vermogen toegekende indexatie. Deze vorm van kruissubsidiëring is destijds onvoldoende onder ogen gezien; de aandacht ging vooral uit naar mogelijke verschuiving van bruto naar netto pensioen.

Mogelijke oplossingsrichting

Ten tijde van de totstandkoming van het Sociaal Akkoord was het uitgangspunt het behouden van een fiscale behandeling die voor ieder inkomensniveau voorziet in een gelijkwaardige pensioenopbouw. De bovengeschetste invulling van het netto-pensioen bij pensioenfonds zorgt ervoor dat dit uitgangspunt niet kan worden waargemaakt.

Het voorkomen van nadelen waarmee deelnemers nu geconfronteerd worden, dient volgens de Stichting van de Arbeid nu voorop te staan. Sociale partners moeten goede mogelijkheden hebben om voor hun werknemers een netto pensioenregeling te treffen. Hierbij kan het voorkeur hebben om de arbeidsgerelateerde pensioenopbouw over het

volledige salaris voor betreffende deelnemers in de geldende basis- en netto-pensioenregeling zoveel mogelijk bij één pensioenuitvoerder onder te brengen. Immers voordat de maximale fiscale grens van het Witteveen kader werd ingevoerd, was dit voor de hele pensioenopbouw ook het geval.

Bij het zoeken naar een mogelijke oplossing heeft de Stichting van de Arbeid de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Er moet zoveel mogelijke fiscale hygiëne worden bewerkstelligd dat wil zeggen dat er noch kruissubsidiëring van bruto naar netto noch kruissubsidiëring van netto naar bruto moet plaatsvinden.
- Eenmalige inkoop op enig moment van een in het verleden opgebouwd kapitaal is wezenlijk iets anders dan de periodieke inkoop van de jaarlijks ingelegde premie in de basisregeling. Bij de jaarlijkse inkoop is er een relatie met de premiedekkingsgraad en bij de eenmalige inkoop is er een relatie met de dekkingsgraad.
- De regeling moet zo eenvoudig mogelijk worden gehouden en het inkooptarief moet uitlegbaar zijn aan de deelnemers.
- De aanpassing van de regeling moet op relatief korte termijn te implementeren zijn.

Om de huidige nadelen respectievelijk beperkingen voor de deelnemers te voorkomen, zou – met inachtneming van bovengenoemde uitgangspunten - aan de volgende oplossingsrichting gedacht kunnen worden:

Het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling (artikel 41 lid 1 b en 2) zodanig aanpassen dat pensioenfondsen niet meer worden verplicht onder alle omstandigheden de inkoop van netto pensioenuitkeringen in de basisregeling tegen een volle VEV-opslag te realiseren maar tegen de actuele dekkingsgraad met een minimum en een maximum. Indien de dekkingsgraad lager is dan 100% wordt de inkoop tegen een tarief op basis van 100% dekkingsgraad gerealiseerd. Bij een dekkingsgraad hoger dan het vereiste niveau wordt ingekocht op basis van de VEV-opslag.

De Werkgroep Pensioenen van de Stichting van de Arbeid stelt voor bovenstaande oplossingsrichting op korte termijn te onderzoeken.